

ПУБЛІКАЦІЇ ЖУРНАЛІСТІВ РІВНЕНЩИНИ ПРО ГЕРОЇВ АТО/ООС У ПАРАДИГМІ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕГІОНАЛЬНИХ ЗМІ

Галич Валентина Миколаївна,
доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики та українознавства,
Національний університет
водного господарства та природокористування

Україна – держава з розвинутим історично сформованим регіональним мисленням і розгалуженою територіальною журналістикою. У цьому проявляється історична й національна особливість її інформаційно-комунікативного простору, яка ще потребує багатоаспектного вивчення. Суспільно-політичні зміни в сучасній Україні, пов'язані, зокрема, з розвитком процесів демократизації, децентралізації та місцевого самоврядування, які внесуть нові корективи в типологію, зміст і функції місцевих медій, посприяли формуванню посиленого інтересу дослідників до проблем їх розвитку. Зазначені вектори суспільних трансформацій осмислюються науковцями як умови якісного функціонування локальної журналістики.

Огляд наукової літератури засвідчує те, що питання діяльності обласних та районних засобів масової комунікації здебільшого розглядаються в аспектах вивчення їхнього історичного досвіду (І. Паславський), соціальних потреб краю (І. Луцюк, Ю. Фінклер), процесів глобалізації і збереження національної ідентифікації (О. Фурса), етнополітичних процесів в Україні (М. Панчук, В. Євнух, В. Войналович, В. Котигорошко), формування локальної ідентичності (С. Матвієнків), оцінки письменниками-публіцистами суспільної значущості регіональних ЗМІ (В. Галич) та ін. Прикметно, що культурологічний та аксіологічний аспекти дослідження діяльності крайових ЗМІ означені досить слабко. У зв'язку із появою з 2014 року на шпальтах регіональної преси публікацій, пов'язаних з висвітленням стійкості й героїзму учасників бойових дій на Сході України постала потреба докладного

їх вивчення. Усім вище означеним пояснюється актуальність нашого дослідження.

З-поміж обраних нами методів наукового пошуку (контент-аналіз, історичний, біографічний, типологічний) головним є аксіологічний. Саме він дозволяє через розкриття патріотичного змісту журналістських творів про участь мешканців Рівненщини в бойових діях на Сході України говорити про духовні ціннісні орієнтири українського суспільства у переломний історичний період його розвитку та кваліфікувати регіональні ЗМІ як елемент культури громадянського суспільства.

Об'єктом вивчення в нашій розвідці стали портретні нариси місцевих журналістів про героїв АТО/ООС. Її предмет становлять впливогенний потенціал, жанрово-стильові, проблемно-змістові та наративні особливості журналістських творів цієї тематичної групи.

Залучені до аналізу публікації районних і обласних газет Рівненщини про учасників АТО/ООС засвідчують актуалізацію такого жанрового різновиду нарису, як портретний, який через експансію інформаційних жанрів майже зник зі шпальт місцевої преси. На відміну від військових журналістів, котрі висвітлюють фронтові події на Сході України, послуговуючись інформаційними жанрами оперативного повідомлення – репортажу, кореспонденції, замітки – журналісти регіональної преси обирають для втілення теми героїзму своїх земляків публіцистичний жанр портретного нарису, жанр далеко непростий за стилістикою й наративністю.

Суспільна затребуваність цього жанру очевидна: у найвідповідальніший період становлення української держави, коли поставлена під загрозу її територіальна цілісність, він покликаний зміцнити духовне здоров'я нації. Саме так розуміють рівненські журналісти не лише свій професійний, а й громадянський обов'язок. Автори портретних нарисів Інна Омелянчук («Вижити допомогла любов», «Червоні яблука від мами»), Галина Максимчук («Орієнтувалися на зорі та їли дички: як острожанин вивів побратимів з оточення під Іловайськом»), Олександр Форманчук («Ангел світла», «Очі смерті, або На Україні знову криваві світанки»), Віра Мельникова («Герої живуть серед нас: позивний

“Шустрий”)), Любов Ярмолюк («Долі поєднала... війна»), Олеся Жданюк («Кіборг із Воронова») та ін. широко використовують впливогенну силу публіцистики, що виявляється, зокрема, у майстерному доборі епізодів і фактів, пошуку промовистих деталей, реконструюванні неповторних фраз, окремих реплік тощо.

Персонажі їхніх творів – справжні герої: полегли в боях, самовіддано захищаючи східні рубежі України від російських окупантів, і живі, що мужньо долають непрості реалії нашого життя, повернувшись із фронту. Вони різні за військовим званням, освітою, професією, але всіх їх єднає почуття патріотизму, справжній зміст якого вони пізнали у фронтовому братстві захисників Батьківщини зі Сходу і Заходу, Півночі та Півдня.

Публікації про героїв АТО/ООС в рівненських ЗМІ виконують дві суспільно важливі функції: інтеграції – об'єднання крайової громади навколо проблем територіальної цілісності української держави та соціалізації – пропаганди духовних цінностей і зразків героїзму та самовідданості. Автори портретних нарисів, усвідомлюючи свою високу місію, наполегливо працюють над етикою своїх творів. Зокрема, вони продумують системні зв'язки заголовкового комплексу, кожен компонент якого виконує сюжетотворчу функцію та включає елементи портретування (наприклад, у нарисі Інни Омелянчук: «ПАМ'ЯТЬ» – назва рубрики, «Не дочекалась мати сина» – заголовок, «Рівне втратило на війні сержанта Ігоря Волошина» – підзаголовок). Біографічні відомості персонажів, що народилися й вирости на Поліссі, переплітаючись з описами їхніх героїчних вчинків на фронті; діалогічні конструкції, озвучені мелодикою говірки рідного краю, пов'язуючись з монологічним мовленням-роздумами авторів, створюють цілісний образ мудрого, терплячого, стійкого і мужнього у визначальний час українського народу.

Журналісти рівненської обласної та районної преси прагнуть створити колоритний і незабутній образ героїв АТО/ООС через подання власної, добре продуманої, вистражданої його концепції. Їхня творчість демонструє соціогуманитарне пізнання феноменів особистості, сенсів людського буття, імперативів та ідеалів в семантичному полі «війна і мир» і розцінюється як вагомий внесок в історію краю.